

Brief43mei14

1 mei 2014

Beste Vrienden,

Molly's vader, Henry Olale, heeft een echte Luo begrafenis gehad. Iedere Luo in Kisumu heeft een voorvaderlijk erf waar hij thuis hoort, en waar hij begraven dient te worden. Maar voor hij daar aan de familiegrond wordt toevertrouwd moet hij eerst nog een nacht doorbrengen in zijn laatste woonplaats. Henry's erf was in Katito, 50 km. ten zuiden van Kisumu. Zijn begrafenis-agenda verliep aldus. Donderdag: vanaf het mortuarium naar de kerk in Kisumu Milimani voor een Requiem Mis. Dan naar zijn huis in Kisumu. Vrijdag: naar de kerk in Katito voor nog een Requiem Mis; dan naar zijn erf in Katito. Zaterdag: een laatste Requiem Mis, en daarna de begrafenis. Voor deze agenda begon, had de familie al twee weken lang condoleancebezoekers ontvangen. Een rouwverwerking dus van jewelste. Ik heb verschillende malen acte de presence gegeven. Dingen vielen mij op.

Donderdagmiddag gaf Henry's weduwe na de Mis een toespraak waarbij ze de hele kerk aan het schaterlachen had. Later bij hun huis trof mij de feestelijke sfeer. Henry's kist bevond zich met de naaste familie op de speelplaats van zijn school onder een ruime party-tent, grote muziekboxen speelden vrolijke deunen, de vele bezoekers kwamen omstebeurt naar de kist om daar hardop te bidden en/of een lied te zingen, en binnenin de geopende kist renden bont-gekleurde lichtjes langs de bovenrand heen en weer. Dat ging zo de hele nacht door, best gezellig. Ik begon te begrijpen wat er aan de hand was: voor de laatste keer allemaal nog eens gezellig bij elkaar samen met de overledene, als een groot afscheidsfeest.

Datzelfde feest zette zich voort op het familie-erf, en wel op gigantische wijze. Ik telde meer dan twintig party-tenten; er waren duizenden mensen. Alle mannelijke gezinsleden in een nieuw pak, alle dames in nieuwe jurken, grijs met een rode ceintuur, rode sjaal en rode schoenens, en nieuwe kapsels. Als ware het een bruiloft. Vermaak betekent hier: luisteren naar sprekers, en dat werd ons urenlang gegund, voor de Mis, na de Mis, en toen kwamen de politici aan de beurt. Dat is zo het gebruik, jammer genoeg. De plechtigheid was om 11 uur begonnen, en toen om vijf uur de politici nog van geen ophouden wisten, ben ik maar weggegaan. Ik hoorde dat het tot half zeven had geduurd.

Die avond was ik uitgenodigd voor het openen van een nieuwe kunstgalerie in Kisumu. Onze kunst-school was prominent aanwezig. Ik heb er gesproken met drie journalisten uit Nairobi die met verbazing het verhaal van onze academie hoorden. De organisator vertelde mij dat hij in Kisumu had uitgevonden dat 70% van de plaatselijke kunstenaars op onze school waren geweest.

Gisteren was ik in het vissersdorp Dunga, Daar staat een kerkje dat in 1974 door een Mill Hill collega gebouwd is. Toen ik in 1977 met ons stadsapostolaat begon werd Dunga een van onze drukste centra. 27 Jaar later, in 2004, werd dat centrum overgedragen aan de nieuwe parochie van Gerry Kraakman in Nanga. Dit jaar was het dus 40 jaar geleden dat het kerkje gebouwd werd; ik was uitgenodigd voor de viering. 27 Jaar lang hebben wij daar met ons team op opzienbare wijze gezwoegd. Maar geen van de organiserende figuren had enig idee van wat er in de afgelopen veertig jaar allemaal gebeurd was. Pijnlijk, maar zo gaat dat hier. Enerzijds komt dat doordat we leven in een orale cultuur; en "vergeten" is daar een wezenlijk onderdeel van. Gebeurtenissen worden niet op papier vastgelegd en verwijnen met de getuigen. Ik vroeg hun waarom ze mij dan niet om inlichtingen gevraagd hadden. Dat was niet bij hun opgekomen. Daar komt nog bij dat we hier in een autoritaire cultuur leven. Een nieuwe gezagsdrager wil liever helemaal niet weten hoe zijn voorganger tewerk is gegaan: hij wil zijn eigen spel spelen. Vaak zegt hij: "Ik ben nu aan de beurt, tot nu toe is het een zoodje geweest, maar nu ga ik het goed doen". Dit is een van de redenen waarom er hier zo weinig vooruitgang is. De kleine luiden, die herinneren zich ons wel; maar die tellen niet mee. "Toch goed dat er een God is" zou Reve zeggen.

Maar we moeten hier ook vaak lachen. Gisteren zei een bezoeker tegen mij: "Ik ben niet zo dom als ik er uitzie!" Ik zei tegen hem: "Dat kan ook haast niet." Ik weet niet of hij het leuk vond.

Kizito ligt in het ziekenhuis; vorige week was hij duizelig en maandag viel hij in Nyalenda flauw. Gisteren hoorden we goed nieuws. Het was alleen maar typhus. En verkeerde brillenglazen. Hopelijk blijft het daarbij.

Heel veel groeten en tot de volgende keer.

Hans